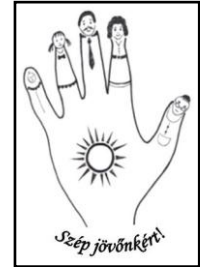

Kortalanság és megújulás – a Szociális Szolgáltatók Közhasznú Egyesületének 2012. 09. 19-i programja

A Szociális Szolgáltatók Közhasznú Egyesületét 4 éve, 2008-ban alapították a szombathelyi családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársai Szombathelyi Családsegítők Közhasznú Egyesülete néven. Miután 2010-ben, két intézmény összevonásából megalakult a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, az intézményi struktúra átalakításához egyesületünk is igazodott. 2011-ben az egyesület névváltozáson, tisztségújításon és tagmegújításon esett át. Nagy örömeinkre szolgált, hogy sok új taggal bővültünk, akik magukénak érzik céljainkat. Célul tűztük ki az intézmény tágabb környezetében, Szombathelyen, Vas megyében, vagy akár a **Nyugat-Dunántúli Régióban** élők szociális helyzetének és életminőségének figyelemmel kísérését és javítását. Ennek érdekében egyesületünk:

- információkat közvetít a szociális és gyermekvédelmi ellátásokról, igénybevételük módjáról, szórólapok, kiadványok, az internet, ill. személyes kapcsolat útján;
- a hozzá forduló személyeket, családokat információkkal, tanácsokkal segíti szociális, mentálhigiénés, családi, foglalkoztatási, lakhatási, egészségügyi, életvezetési problémáik esetén;
- feltérképezi a működési területén élők szociális helyzetét, jellemző problémáit, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, etnikai, ill. más okból hátrányosan megkülönböztetett, szegregált, peremhelyzetben élő csoportokra, ezen ismeretek birtokában javaslatot készít az együttműködő szociális és gyermekvédelmi intézmények számára új ellátási formák, módszerek bevezetésére;
- együttműködést alakít ki a működési területen működő szociális és gyermekvédelmi intézményekkel, indokolt esetben a hozzá fordulókat az illetékes intézményhez irányítja;
- egyéni, csoportos és közösségi programok előkészítését, szervezését, lebonyolítását végzi.

Az Egyesület vezetőségét, valamint tagjainak túlnyomó többségét a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat dolgozói alkotják.

Emlékplakett

Egyesületünk első nagy rendezvénye, a Vas megyében működő idősek klubjainak és művészeti csoportjainak találkozója, **Kortalanság és megújulás** címmel a közelmúltban valósult meg. 2012. szeptember 19-én megtartott programunk a tavalyi év hasonló találkozásának folytatása volt, mely hagyományteremtő szándékkal indult, és a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat szervezésében valósult meg. Az idei évben egyesületünk folytatta a hagyományt **Szombathely Város Jóléti Alapítványának** anyagi támogatását élvezve. Rendezvényünket az aktív idősök évének jegyében szerveztük, a „2012 – az aktív idősök és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve” című programsorozathoz kapcsolódva. Egyesületünk a találkozó megrendezésével lehetőséget kívánt nyújtani a megyei idősek klubjait látogatók számára aktivitásuk, szellemi frissességük megőrzéséhez, előadói képességeik bemutatásához.

A rendezvény helyszíne a Szent Kvirin Szalézi Plébánia és Rendházhoz tartozó **Don Bosco Művelődési Ház** volt, ahol az előtérben művészeti alkotásokból kiállítást állítottunk össze. A szombathelyi öt idősklub, és a Szív a Szívért Egyesület kézműves remekeit tekinthették meg a látogatók. **Dr. Takátsné dr. Tenki Mária tanácsnok** Szombathely Megyei Jogú Város önkormányzata, és **Unger Erika elnök** a Szociális Szolgáltatók Közhasznú Egyesülete nevében köszöntötte a résztvevőket, és kívántak kellemes szórakozást a rendezvény mottójául választott Móricz Zsigmond idézettel:

Művészeti alkotások a kiállítóterben

„Mire való ez az egész élet, ha nem arra, hogy az ember jól érezze magát.”

Meskó Krisztián moderátor

Az egyes szervezetektől több egyéni, és csoportos fellépő is érkezett, összesen 28 műsorszám mutatkozott be. A szereplők 8 Vas megyei és 1 felvidéki településről érkeztek, akik verssel, dallal, tánccal, prózával, színpadi jelenetekkel készültek. A találkozó megszervezésének elsődleges szempontja volt, hogy a szereplők motiváltak legyenek a bennük rejlő képességek és értékek bemutatására, a kortalan megújulásra, egyúttal társaik könnyed szórakoztatására. A műsorszámok előadói nem „Ki mit tud?”-on vettek részt, nem versenyeztek egymással, a közönség a produkciókat tapsal díjazta. Az egyesület nevében ajándékkal, emléklappal, virággal köszöntük meg a részvételt. Az idősklubok találkozója remek alkalom volt arra, hogy a résztvevők kiteljesíthessék művészi hajlamaikat, szabadidejüket hasznosan, társaságban tölthessék. A programon 223 fő vett részt, 142 fő a színpadon is bemutatkozott.

Résztvevő szervezetek

Alistáli Nyugdíjas Népdalkör, Szlovákia
Aranykorúak Vegyeskara, Szombathely
Gondozási és Családsegítő Központ Idősek Klubja, Sárvár
Idősek Klubja, Egyházsrádóc
Múza Egyesület, Egyházashetye
Népjóléti Szolgálat I. sz. Idősek Klubja, Celldömölk
Népjóléti Szolgálat II. sz. Idősek Klubja, Celldömölk
Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat I. sz. Idősek Klubja, Szombathely
Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat II. sz. Idősek Klubja, Szombathely
Rábahídvégi Ószirózsa Klub
Szentgotthárdi Nyugdíjas Egyesület
Tápláni Gyöngyvirág Dalkör, Táplánszentkereszt
Városi Gondozási Központ, Szentgotthárd

Oláh Sándor,
Múza Egyesület, Egyházashetye

Népjóléti Szolgálat II. sz. Idősek Klubja, Celdömölk

A bemutatkozások során kialakult vidám, felszabadult hangulat katartikus élményt váltott ki a szereplőkben és a nézőkben egyaránt, melyről elmondható, hogy jótékony hatással bír **a test, a lélek, a szellem** teljesítőképességére. Az önkifejezés iránti vágy enyhíti a testi panaszokat, a színpadon történő önfelelt mozgás és a tánc feledteti a testi fájdalmakat, energetizál, segíti az öngyógyulást és az életerő visszanyerését. A verses és prózai előadások szellemileg felfrissítenek, serkentik a gondolkodást, az emlékezetet, a beszédképességet, a figyelmet és a képzelőerőt, aktivizálják az érzelmeket, felszínre hozzák az örömképességet és elősegítik a pozitív gondolkodást. A közösségi együttlét kedvezően befolyásolja a közérzetet, fokozza az életkedvet, belső egyensúlyt teremt, levezeti az indulatokat, oldja a felgyülemlett feszültséget és elűzi a negatív gondolatokat.

Aranykorúak Vegyeskara, Szombathely

Alistáli Nyugdíjas Népdalkör, Szlovákia

Fekszai Béláné és Cséve Györgyné,
Városi Gondozási Központ, Szentgotthárd

Idősek Klubja, Egyházásrádóc

A program végén a fellépők és a közönség együtt énekelték el a **„Mindenik embernek a lelkében dal van”** című nótát. A szereplők esztétikai élményekkel gazdagodva térhettek haza, még inkább nyitottá váltak a különféle művészetek befogadására. Vágyukat fejezték ki hasonló közösségi élmények átélésére és megtapasztalására. „Jövőre ugyanitt!” felkiáltással köszöntek el többen is.

**Őszirózsák Kórus,
Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat II. sz. Idősek Klubja, Szombathely**

A pozitív visszajelzések alátámasztották, hogy a találkozóra igénye van az idős embereknek. Meggyőződésünk, hogy a program ráirányította a figyelmet arra, hogy idős korban is fontos a közösségekhez való tartozás érzése és élménye, amely színesebbé teszi a mindennapokat, gazdagítja a kapcsolatrendszereket. Így célul tűztük ki a találkozó évről-évre történő megszervezését.

*Készítette: Kergyikné Léránt Erika
Szociális Szolgáltatók Közhasznú Egyesülete, alelnök
programszervező*

Az alábbi szakmai anyagot készítette a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok munkacsoportja és konszenzussal elfogadta a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok XII. Országos Konszenzus Konferenciája.

Önkéntesek alkalmazásának feltételei, lehetőségei a gyermekjóléti szolgálatokban

Bevezető

Az önkéntesség az Európai Unió hangsúlyos alapfogalma. Hozzájárul a demokrácia fejlődéséhez, emellett az önkéntes tevékenységek fejlesztik a szociális készségeket és kompetenciákat, erősítik a társadalmi szolidaritást, valamint sokoldalú tapasztalatot nyújtanak.

Az önkéntes tevékenység kifejezés a bármilyen formában végzett, formális, nem formális vagy informális olyan tevékenységre vonatkozik, melyet a személy szabad akaratából, egyéni választása és motivációja alapján, a pénzügyi haszonszerzés szándéka nélkül végez. Az elv szerint az önkéntes tevékenység mind az önkéntesnek, mind a közösségnek és a társadalom egészének a javára szolgál.

A 2011-es év az Önkéntesség Európai Éve volt. Talán ez okból is egyre több gyermekjóléti szolgálat nyit az önkéntesek felé, keres önkénteseket különböző tevékenységek, szolgáltatások nyújtásának kiegészítésére, segítésére.

Módszertani munkacsoportunk arra vállalkozott, hogy a gyermekjóléti szolgálatok tekintetében segédanyagot állítson össze az intézményben történő önkéntesek fogadásához, alkalmazásához.

Az önkéntesek alkalmazásának előnyei, hogy képesek:

- elvégezni olyan feladatokat, melyek nem részei a fizetett munkaköröknek
- új lehetőségeket és embereket adni a szervezetnek
- hitelesebbé tenni a szervezetet a közösségben
- beszélgetések során információkat adni a szervezetről a közösség többi tagjának
- hozzájárulni az adományszerzéshez
- erősíteni a civil önszerveződő tevékenységeket.

Az önkéntesek alkalmazásának költségvetési szempontjai:

Az önkéntes tevékenységét alapvetően térítésmentesen végzi, azonban alkalmazása az intézmény számára járulékos költségekkel jár/hat (ellenszolgáltatásnak nem minősülő, adó és járulékmentes juttatások, pld. utazás, szállás, étkezés).

Önkéntesek fogadásának lehetőségei:

- Az intézmény költségvetése teszi lehetővé (előzőleg képviselőtestületi határozat szükséges, hogy az önkéntes alkalmazásának járulékos költségeit az intézmény előre betervezhesse az éves költségvetésébe, külön erre nevesített soron).
- Az intézmény pályázata teszi lehetővé (a pályázatban előre betervezésre kerül önkéntes alkalmazása bizonyos feladatok ellátására, melynek költségeit a pályázat teljes egészében fedezi).
- A gyermekjóléti szolgálat csupán fogadó intézmény (a szolgálat a helyszínt, a feladatokat biztosítja más szervezet önkéntesei számára, költségvállalások nélkül). Ehhez együttműködési megállapodásban, vagy szerződésben rögzíteni kell a feltételeket.

Önkéntesekre vonatkozó szervezeti irányelvek:

Az önkéntességet - sokszínűsége révén - többféle emberi viszony és szándék, érdek mozgathatja. E sokszínűségből következően az önkéntesség, önkéntes tevékenység többféle jogviszonynak lehet része.

Minden cselekvőképes, korlátozottan cselekvőképes, illetve 10 év feletti, kiskorúsága miatt cselekvőképtelen magyar állampolgár vállalhat közérdekű önkéntes tevékenységet.

Az önkéntesség ma Magyarországon lehet tagsági jogviszonyon belüli (például az egyesület tagjaként végzett munka), lehet ingyenes megbízás (például egy kuratóriumi elnökség), lehet közérdekű önkéntes tevékenység (az erről szóló törvény alapján), s lehet jogviszonyon kívüli önkéntesség (természetes, spontán, nem formalizált önkéntes tevékenységek).

A közérdekű önkéntesség új fogalom, melyet a **közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény** (a továbbiakban Köt.) vezette be.

A Köt. 3. §-a határozza meg azokat a szervezettípusokat, amelyek „fogadó szervezetként” önkénteseket szervezhetnek közérdekű önkéntes tevékenységre.

A gyermekjóléti szolgálatok csak az alaptevékenységük, közszolgáltatásuk és közhasznú tevékenységük körében fogadhatnak közérdekű önkénteseket.

Amennyiben egy intézmény nyitott az önkéntesek alkalmazására, fontos meghatározni azon tevékenységeket, amelyekkel az intézmény önkénteseket szeretne megbízni. Célszerű az intézményben az önkéntesekre vonatkozó szakmai programot összeállítani, melyben meghatározásra kerülnek az önkéntesekkel kapcsolatba kerülő szakemberek feladatai, tevékenységi körök, egyéb feltételek stb..

A tevékenységek alapvetően elkülöníthetőek időtartamuk, folyamatosságuk alapján:

Folyamatosan zajló önkéntes tevékenységek, pl.:

- pályázatok által finanszírozott tevékenység,
- korrepetálás, számítógép ismeret, nyelvoktatás,
- klubfoglalkozások,
- táboroztatás,
- szabadidős, prevenció programokban való részvétel,
- adminisztratív segítségnyújtás,
- telefonközpont kezelése,
- kliensek fogadása.

Kampányszerűen végzett tevékenységek pl.:

- kérdőívezés,
- adatfeldolgozások,
- szóróanyag terjesztése,
- konferenciák szervezésében, lebonyolításában való részvétel,
- foglalkozásokhoz kapcsolódó gyermekfelügyelet,
- adományok gyűjtése, azok osztása, koordinálása.

A tevékenységi kör bővíthető a meglévő igények és lehetőségek figyelembe vételével.

Fontos szempont azonban, hogy szakdolgozói feladatokra önkéntest alkalmazni nem szabad.

Az önkéntesek alkalmazásához fontosnak tartjuk az önkéntes program szervezeti felépítését megtervezni, az intézmény szervezetébe, rendszerébe beépíteni, azzal összehangolni.

Az önkéntes program szervezeti felépítése:

1. önkéntes program menedzsmentje:
  - az intézmény vezetője
  - az intézmény gazdasági munkatársa
  - az intézmény program-koordinátora
2. az önkéntesek mentora
3. az önkéntesek

Az **intézmény vezetőjének** feladata az önkéntes program beágyazásának biztosítása az intézmény rendszerébe, szolgáltatásai közé, hogy a szakdolgozó munkatársakkal együttműködésben folyhasson a tevékenység.

Az **intézmény gazdasági munkatársának** feladata a program során keletkező kiadások és bevételek nyomon követése a számviteli szabályoknak megfelelően, a költségvetéshez illeszkedően.

Az **önkéntes program koordinátora** képviseli az önkéntes programot a menedzsmentben. Felelős az önkéntes program működéséért. Irányítja, és feladatokkal látja el az önkénteseket, vezeti a programmal kapcsolatos adminisztrációt. A koordinátor irányítása alá tartozik az összes önkéntes programmal kapcsolatos tevékenység a toborzástól az önkéntesek elengedéséig.

Az **önkéntesek mentora** az adott szakmai egységben, programban személyesen jelenlévő személy. Ellátja az önkéntesek közvetlen irányítását, segíti mindennapi munkájukat és illeszkedésüket a szakdolgozó munkatársakhoz. Feladata az információk közvetítése az önkéntesek és a menedzsment között.

Önkéntesek alkalmazásának előkészítése, lépései:

Amennyiben egy intézmény önkénteseket kíván foglalkoztatni, több feladat van, amit a tevékenység kezdetén végig kell gondolnia és meg kell tennie.

Fontos, hogy megfeleljen a törvényi kötelezettségeknek, hiszen akkor jogosult a törvény által biztosított kedvezményekre. Amennyiben intézményi költségvetésből kívánja kigazdálkodni az intézmény vezetője az önkéntesek alkalmazásának költségeit, javasolt a képviselőtestület elé vinni a kérdést, hogy testületi határozat szülessen, amely alapján a költségvetésbe betervezhető.

Regisztráció – Be kell jelentkezni az illetékes minisztérium nyilvántartásába. *(Bejelentő lap minta mellékletként)*

Szerződés *(minta mellékletként)*

Ahhoz, hogy a közérdekű önkéntes jogviszony egyáltalán létrejöjjön, az önkéntesekkel szerződést kell kötni, melyben a jogviszony alapvető tartalmi elemeit kell meghatározni. Ez mindkét felet megvédi a későbbi, felesleges vitáktól.

Az önkéntes szerződés formai követelményei

Az önkéntessel kötött szerződés lehet szóbeli, vagy írásbeli (a Ptk. rendelkezései alapján, még ráutaló magatartással is). Akkor beszélünk ez utóbbiról, amikor a felek ugyan nem mondják ki, hogy ők most önkéntes szerződést kötöttek, de minden egyéb tekintetben egyikük önkéntesként, másikuk fogadó szervezetként tevékenykedik.

Ha szóbeli szerződés jön létre, akkor szóban; ha írásbeli, akkor pedig írásban kell megállapodnia a fogadó szervezetnek és az önkéntesnek az alábbi kérdésekben.

Az önkéntes szerződés törvény szerinti kötelező tartalma

- a) a közérdekű önkéntes tevékenység lényeges elemei, amelyre a szerződést kötik;
- b) a közérdekű önkéntes tevékenység ellátásának, folytatásának, gyakorlásának helye;
- c) a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítandó idő és a biztosított pihenőidő;
- d) azok a törvény szerinti juttatások, amelyeket az önkéntesnek biztosítanak;
- e) az önkéntes szerződés megszűnésének esetére vonatkozó rendelkezések.

(ld. részletesebben a mellékelt irányelv c. anyagban a MOGYESZ honlapján)

A szerződést írásba kell foglalni, ha

- határozatlan időre, vagy legalább tíz napra kötik;
- 18 év alatti, vagy korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes esetén legalább két napra kötik;
- az önkéntes juttatásban részesül, kivéve, ha ez csak védőfelszerelésre, vagy munkaruhára, illetve a törvényben meghatározott jutalomra korlátozódik;
- az önkéntest engedélyköteles építési munkában foglalkoztatják;
- a tevékenységet külföldön végzik;
- az önkéntes az Európai Unión kívüli tagország állampolgára (kivéve, ha menekültként, menedékesként elismert, bevándorolt illetve letelepedett személy, vagy ha EU tagország állampolgárának egyenesági rokona, házastársa);
- azt a jogot korlátozzák, hogy bármelyik fél azonnal felmondhassa a szerződést;
- az önkéntes ezt kifejezetten kéri;
- a szerződéskötési kötelezettséget jogszabály rendeli el.

Az önkéntes program elemei

1. Toborzás
2. Önkéntesek kiválasztása
3. Az önkéntesek képzése, továbbképzése
4. Az önkéntesek bevezetése, orientációja
5. Az önkéntes tevékenységének meghatározása, szerződéskötés
6. Az önkéntesek ellenőrzése, értékelése, tevékenységének elismerése
7. Az önkéntesek kilépése, elengedése, elbocsátása

Toborzás

Az önkénteseket két formában lehet toborozni. Jelentkezés útján, amikor az önkéntes ajánlja fel, hogy az intézményben szeretne dolgozni, illetve hirdetés útján, amikor meghatározott készségek, ismeretek birtokában lévők jelentkezését várja az intézmény. A toborzás kezdeményezése a koordinátor feladata, neki kell döntenie a lebonyolítás módjáról (egyeztetve a menedzsment többi tagjával).

Önkéntesek kiválasztása

Az önkéntesek kiválasztása személyes beszélgetés során történik. A beszélgetés során tisztázni kell a jelentkező motivációit, készségeit, képzettségi szintjét, tapasztalatait, azt, hogy mely programok iránt érdeklődik, melyikbe tudna bekapcsolódni. Az első találkozás során felvételre kerül az adatlap, mely az önkéntes azon adatait tartalmazza, amelyek alapján szerződést lehet kötni vele, illetve elérhető lesz, ha a program kezdődik. Az első interjút a koordinátor végzi, aki az adatlapok tárolásáért is felel.

Önkéntesek képzése, továbbképzése

Ha az önkéntes tevékenység ellátásához valamilyen ismeret átadása szükséges, vagy valamilyen előképzettséget a fogadó intézmény feltételül szabott, a képzést maga a fogadó intézmény is biztosíthatja. Ennek formájáról a koordinátor javaslata alapján a menedzsment dönt. A képzést az intézményben dolgozó szakember, vagy felkérés alapján külsős szakember egyaránt lebonyolíthatja.

Önkéntesek bevezetése, orientációja

Az önkénteseknek be kell mutatni az intézményt, annak szolgáltatásait, meg kell ismertetni velük a programot. Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kölcsönösen megismerhessék egymást az intézmény dolgozóival. Az orientáció megszervezése a koordinátor feladata, aki egyeztet az adott egységben dolgozókkal, a programvezetővel. A bemutatkozásnál a koordinátor, vagy a mentor kíséri az önkéntest és segíti a tájékozódásban. A koordinátor ismerteti az önkéntes által végzendő feladatokat, tevékenységeket.

Az önkéntes tevékenységének meghatározása, szerződéskötés

Az önkéntes feladatainak meghatározása után, amennyiben indokolt (lásd fent a szerződéskötésnél), sor kerül az írásos szerződéskötésre. Annak formai részétől eltérni a szerződéskötéskor nem lehet. A szerződéskötés a koordinátor feladata, annak egy példányát az önkéntes adatlapjával együtt meg kell őrizni.

Az önkéntesek ellenőrzése, értékelése, tevékenységének elismerése

Fontos az önkéntesek munkájának az ellenőrzése.

Az önkéntesek munkájáról jelenléti ívet kell vezetni, így munkájuk nyomon követhető.

Az önkéntesek ellenőrzésében és értékelésében a koordinátor és a mentor vesz részt.

Lehetőség szerint rendszeresen kell értékelni az önkéntesek programban való részvételét (legkésőbb a szerződés lejártakor).

A tevékenység lezárásakor, az értékelés után emléklappal, vagy a költségvetési lehetőségekhez igazodva csekély értékű ajándékkal érdemes az önkéntes munkáját megköszönni.

Az önkéntesek elbocsátása, kilépése, elengedése

Az önkéntest (amennyiben nem kívánjuk tovább foglalkoztatni, vagy ő nem kíván a továbbiakban az intézményben tevékenykedni) célszerű egy folyamatot lezáró megbeszélést követően elengedni. Ennek lebonyolításában a mentor, illetve a koordinátor vesz részt.

Három lehetősége van a koordinátornak amikor közölheti az önkéntessel, hogy az együttműködés nem tud megvalósulni a továbbiakban:

- *A kezdeti megbeszéléskor, amennyiben az elején kiderül, hogy a személy és a feladat nem illenek össze.*
- *A próba- vagy betanítási idő alatt vagy a végén*
- *Ha a próbaidő vége után merülnek fel konfliktusok.*

Juttatások

A szerződéskötés során meg kell egyezni az önkéntessel juttatásairól, illetve biztosítani kell a törvényben előírt juttatásokat.

Ezen (ellenszolgáltatásnak nem minősülő, tehát a közérdekű önkéntesnek adó- és járulékmentesen kifizethető) juttatásokat a Köt. részletesen meghatározza. E törvény alapján a gyermekjóléti szolgálatoknál a közérdekű önkéntes tevékenység ellátásához az utazás, szállás, étkezés biztosítása, illetve ezek bizonylattal igazolt költségének az önkéntes részére történő megtérítése lehetséges, illetve szükséges.

Jogok biztosítása

Az önkéntes tevékenység végzése során biztosítani kell az önkéntesek törvényben meghatározott jogait.

A fogadó szervezet kötelezettségei

a. Egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtése
A fogadó szervezetnek az önkéntes tevékenység megszervezése során biztosítani kell, hogy az önkéntes a munkáját biztonságos, egészségét nem veszélyeztető körülmények között láthassa el.

b. Pihenőidő biztosítása

A fogadó szervezet az önkéntes számára köteles pihenőidőt biztosítani. Ennek mértékét a törvény csak a kiskorú önkéntesek esetében határozza meg konkrétan, a felnőttek esetében azt mondja ki, hogy a szükséges mértéket kell biztosítani.

c. Tájékoztatási kötelezettség

Az önkéntesnek a tevékenység megkezdése előtt, illetve a tevékenység egész ideje alatt meg kell adni a tevékenysége ellátásához szükséges tájékoztatást.

A tájékoztatás és az ismeretek átadása mellett szükség lehet az önkéntes irányítására, utasításokkal való ellátására.

d. Utazás, szállás, étkezés biztosítása

Az önkéntes tevékenység ellátása érdekében szükséges utazás, szállás, étkezés és eszközök biztosítása, vagy a költségek megtérítése nem automatikusan a fogadó szervezet kötelessége. Az önkéntes és a fogadó szervezet megállapodhatnak abban is, hogy azt a szervezet biztosítja, de lehetséges olyan megállapodás is, hogy azt az önkéntes saját maga megoldja.

Titoktartás kérdése

Az önkéntes a tevékenysége ellátása során sok esetben bepillantást nyer a szervezet életébe, mindennapi ügyeibe és így tudomására juthat a szervezetre, kapcsolataira, az ellátottak körére és azok adataira, vagy az intézmény munkavállalóira vonatkozó olyan információ, aminek másokkal való megosztása nem áll a szervezet érdekében. A megtudott személyes adatokat, titkokat az önkéntes köteles megőrizni. Ez a kötelezettség nem csak a jogviszony fennállása alatt, hanem még annak megszűnése után is terheli az önkéntest. Ennek szerepelnie kell az önkéntessel kötött szerződésben.

Nyilvántartás

Az intézményben tevékenykedő önkéntesekről nyilvántartást kell vezetni. Azoknak a szervezeteknek, amelyek a Köt. által biztosított kedvezményekkel élnek, az önkéntesek foglalkoztatását megelőző előzetes bejelentési kötelezettség teljesítésén túlmenően nyilvántartás-vezetési kötelezettségük is van. Ez a nyilvántartás nem egyezik meg a Minisztérium által a fogadó szervezetekről vezetett nyilvántartással. A közérdekű önkénteseket fogadó szervezetek adatai nyilvánosak, azok a minisztérium honlapján elérhetőek, az önkéntesek adatai viszont csak az őket fogadó szervezetek számára hozzáférhetőek. Az önkéntesek neve nem kerül nyilvánosságra, tehát senkinek nem kell attól tartania, hogy adatai bekerülnek egy központi adatbázisba.

(Az önkéntes nyilvántartó lap a mellékletben).

A közérdekű önkéntes tevékenység speciális feltételei

A törvény a 18 éven aluli és a korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntesekre külön szabályokat állapít meg, melyek az önkéntesek védelmét szolgálják.

- *A korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes* csak olyan közérdekű önkéntes tevékenységet végezhet, amely megfelel életkorának, testi és értelmi fejlettségének,

képességének, nem veszélyeztetni egészségét, fejlődését, valamint tankötelezettségének teljesítését, és a tevékenység 6 és 20 óra között, Magyarországon történik.

- A tizennyolcadik életévét be nem töltött személy olyan közérdekű önkéntes tevékenységet folytathat, amely megfelel életkorának, testi, értelmi és erkölcsi fejlettségének, illetve képességeinek, valamint amely nem veszélyeztetni egészségét, fejlődését és tankötelezettségének teljesítését. A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet 20 óra és 6 óra között nem végezhet.
A tizenhatodik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg a napi négy és fél órát és a heti tizennyolc órát. A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes részére a közérdekű önkéntes tevékenység befejezése és másnapi megkezdése között legalább tizenegy óra pihenőidőt kell biztosítani.
- A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes és a korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet külföldön nem végezhet.

A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg:

a) tanítási szünet ideje alatt a napi három órát és a heti tizenkét órát,

b) tanítási időben a heti hat órát és tanítási napon a napi két órát, tanítási napon kívül a napi három órát.

Középiskolások a Gyermekjóléti Szolgálatban - közösségi szolgálat

A 2011. évi CXCV. törvény A nemzeti köznevelésről 6.§ (4) bekezdése alapján „Az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása...” Tehát a 2012/2013. tanévben 9. osztályt megkezdett tanulónak legalább 50 óra közösségi szolgálatot (szociális, környezetvédelmi, a tanuló társadalmi környezetének javát szolgáló területen, anyagi érdektől független, egyéni, vagy csoportos tevékenység és annak pedagógia feldolgozása) kell teljesítenie. (2011. évi CXCV. törvény A nemzeti köznevelésről 4.§ 14 pont).

A Köznevelési intézmények szerepbővítésének, az újszerű együttműködések kialakításának segítésére a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében 2012. év első félévében pályázatot írtak ki. Az elérendő cél, hogy a felnövekvő nemzedék körében szemléletváltás következzen be szűkebb és tágabb környezetükhöz, a rászorulókhöz, és a közjóhoz fűződő viszonyuk tekintetében. Hosszú távú cél az oktatásirányítás számára, hogy a társadalmi szolidaritást fejlesztő tevékenységként a nevelési-oktatási intézmény közösségi szolgálat – a nemzetközi érettségi mintájára – megfelelő előkészítéssel előfeltételként beépüljön az új érettségi rendszerbe. Részcél továbbá, hogy a pedagógusok számára tapasztalati tanulást nyújtson a közösségi szolgálat tárgyában, valamint a befogadó intézmények minél nagyobb számban kerüljenek bevonásra, hogy felkészülhessenek az országos igények fogadására.

A gyermekjóléti szolgálatoknak célszerű felkészülni és felvenni a kapcsolatot a területükön működő középiskolákkal, hogy az új érettségi követelmény bevezetése előtt közösen dolgozzák ki a majdani együttműködés módját, illetve a bevezetést segítő pályázati rendszerben való szerepvállalás kereteit.

A középiskolások érettségi feltételeinek teljesítéséhez kötődő közösségi munkavégzéshez kapcsolódóan a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtóknak, mint fogadó intézménynek külön megállapodást, keretszerződést kell kötnie az oktatási intézménnyel, mint küldő szervezettel, melyben mindkét fél vállalása és felelőssége körülírt.

Meg kell határozni, hogy a tanulók irányításában melyik fél mit vállal. Az iskolai kísérő tanár milyen módon és mértékben vesz részt a tanulók munkavégzésének irányításában, ellenőrzésében, hogyan működnek együtt a fogadó intézmény mentorával.

Végig kell gondolni és rögzíteni szükséges, hogy milyen tevékenységet, hány órában, hány fő részére tud biztosítani a fogadó intézmény. (Lásd a folyamatosan és kampányszerűen zajló önkéntes tevékenységek felsorolásánál)

Az önkéntesek gyermekjóléti szolgálatokban történő alkalmazásának eddigi tapasztalatai

Az anyag összeállításakor próbáltuk összegyűjteni a gyermekjóléti szolgálatok eddigi tapasztalatait. Ehhez rövid kérdőívet küldtünk szét, melyek feldolgozása alapján néhány megállapítást teszünk:

Az intézményekben tevékenykedő önkéntesek életkora főként 18 év feletti (főiskolások, egyetemisták). Néhány intézmény nyugdíjas korúakat, illetve 16-18 év közötti fiatalokat is alkalmaz.

Pozitív tapasztalatok az önkéntesek alkalmazásával kapcsolatban:

- „A fiatalok előnye, hogy korban közelebb állnak a gondozott gyermekekhez, mint a családgondozók, így oldottabb légkört tudnak teremteni a foglalkozásokon. Más látószögből látnak dolgokat és ezekről más szemléletben beszélnek a gyerekekkel, akik hitelesnek fogadják el véleményüket, tapasztalataikat.”
- A fiatal önkéntes előnye a kamaszokkal végzett munkában a hitelességen kívül, hogy „semmilyen „kényszerkapcsolat” nincsen közöttük, ami nem mondható el a családgondozó és kliense közötti kapcsolatról.”
- „Ötleteikkel, kreativitásukkal színesítik az intézmény szolgáltatását, rugalmasan alkalmazkodnak a gyermekek igényeihez, időbeli beosztásához”.
- Tevékenységükkel olyan szolgáltatást is tudnak nyújtani, melyre a szolgálat egyébként nincs felkészülve, az ott dolgozóknak nincs kompetenciája (szolgáltatásbővítés: korrepetálás, nyelvoktatás).
- Az önkéntesek tehermentesítik a szolgálat munkatársait azáltal, hogy az egyszerűbb, „szakmai ismereteket nem tartalmazó” feladatokat, melyek egyébként elengedhetetlenül fontosak, azokat elvégzik.

Negatív tapasztalatok, veszélyek az önkéntesek alkalmazásával kapcsolatban:

- Előfordul, hogy valaki azért vállal önkéntes munkát, hogy saját gondjait, problémáit elfelejtse, vagy azokra a gondozott, nehéz sorsú gyermekekkel való foglalkozás során megoldást találjon.
- Előfordul, hogy az önkéntes barátokat, ismerősöket keres a kliensekkel folytatott munka során, nehezen érti meg, hogyan kell a kompetencia-határokat értelmezni és betartani.
- Előfordul, hogy az önkéntes maga is segítségre, gondozásra szorul, kérdéseivel, panaszaival lefoglalja a dolgozó szakembert, hátráltatva őt munkája végzésében.

A fent jelzett negatív tapasztalatok elkerülése érdekében javasoljuk a módszertani ajánlásunkban leírtak átgondolását. Az önkéntesek alkalmazása előtt kölcsönösen tisztázni kell az elvárásokat, feltételeket. Az önkéntest fel kell készíteni a feladatra, menet közben folyamatos segítséget, konzultációs lehetőséget biztosítani számára, mentorálni kell őt.

MOGYESZ honlapon (www.mogyesz.hu) megtalálhatók:

1. Útmutató az önkéntes törvényhez - Amit a fogadó szervezeteknek tudniuk érdemes a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvényről
2. Jogi segédlet az önkéntes szerződéshez
3. Kész szerződés minta - önkéntes szerződés
4. Bejelentési lap - közérdekű önkéntes tevékenység bejelentésére
5. Önkéntes nyilvántartó lap

Mellékletek

Önkéntes szerződés

A jelen szerződés alapján az .....
mint fogadó szervezet, és

Név:

Anyja neve:

Születési idő, hely:

Lakcím:

Önkéntes között önkéntes jogviszony jön létre, amely alapján közérdekű önkéntes tevékenységet végez a 2005. évi LXXXVIII. törvény szerint.

A közérdekű önkéntes tevékenység tartalma:

A közérdekű önkéntes tevékenység ellátásának helye:

A közérdekű önkéntes tevékenység időtartama:

Kapcsolódó pihenőidő: A két alkalom között 24 óra pihenő idő biztosított.

A fogadó szervezet által az önkénteseknek biztosítandó juttatások:

Az önkéntes tulajdonában vagy használatában álló eszköz - közérdekű önkéntes tevékenység ellátása érdekében történő - működtetéséhez szükséges feltételeknek az önkéntes részére történő biztosítása, illetve ezek bizonylattal igazolt költségének megtérítése

Az önkéntes szerződés megszűnése esetére a Köt 7.§. az irányadó.

Dátum:

.....
önkéntes

.....
fogadó szervezet

BEJELENTÉSI LAP

közérdekű önkéntes tevékenység bejelentésére

1. A fogadó szervezet

- a) neve: .....
b) székhelye: .....
c) adószáma: .....
d) költségvetési szerv törzskönyvi nyilvántartási száma:.....
e) típusa: .....

- helyi önkormányzat, azok társulása
- kisebbségi önkormányzat
- költségvetési szerv
- közhasznú szervezet
- egyházi jogi személy
- szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató, intézmény
- egészségügyi szolgáltató
- közoktatási intézmény
- felsőoktatási intézmény
- muzeális intézmény
- nyilvános könyvtár
- közlevéltár
- nyilvános magánlevéltár
- közművelődési intézmény

2. Az önkéntesek közreműködésével ellátni kívánt tevékenységi körök:

.....

3. Kíván-e építésiengedély-köteles munkában való részvételre önkéntest foglalkoztatni? •
igen • nem

Az építési tevékenység helye:.....

4. Kíván-e tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntest, illetve korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntest foglalkoztatni?

- igen • nem

5. Kíván-e olyan önkéntest foglalkoztatni, aki az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam állampolgára, ide nem értve a menekültként vagy menedékesként elismert, bevándorolt, illetve letelepedett személyt, illetőleg az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárának egyeneságbeli rokonát és házastársát? • igen • nem

6. Kíván-e külföldön végzendő közérdekű önkéntes tevékenységre önkéntest foglalkoztatni?

- igen • nem

Nyilatkozom, hogy a 2. pontban meghatározott tevékenységi körök megfelelnek a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény 3. §-ában meghatározottaknak.

Kelt: .....

.....
a fogadó szervezet képviselőjének aláírása

Önkéntes nyilvántartó lap

Nyilvántartási szám.....

Szervezet neve .....

1. Név:

4. Telefon:

2. Születési hely:

5. Anyja neve:

3. Születési idő: _ _ _ _ ; _ _ ; _ _

6. Állampolgárság:

7. Lakó-, vagy tartózkodási helye:

8. Tevékenység tartalma:

9. Tevékenység ellátásának helyszíne:

10. Tevékenység végzéséhez szükséges idő:

11. Pihenőidő:

12. Tevékenység kezdésének dátuma:

13. Szerződés lejártá:

14. Szervezet által a tevékenység ellátásához biztosított juttatások

- munkaruha, védőfelszerelés:
- utazási költségtérítés:
- szállás költségtérítés:
- étkezési költségtérítés:
- védőoltás, szűrővizsgálat:
- képzés:
- állat élelmezése, ellátása:
- saját tulajdonú eszköz működtetése:
- élet-, egészség-, baleset-, felelősségbiztosítás:
- egyéb:

15. Egyéb megjegyzés:

(A nyilvántartó lapon megadott személyes adatokat a szervezet harmadik személynek nem adja ki.)